

NLB Grupa Okvir održivosti

odnosi se na NLB d.d. i članice NLB Grupe

Septembar 2021

Sadržaj

1. STRATEGIJA KORPORATIVNE ODRŽIVOSTI	3
1.1. Tri stuba održivosti NLB Grupe	3
2. VIZIJA I MISIJA NLB GRUPE	4
2.1. Održivost je utkana u naš poslovni model	5
2.2. Povećanje našeg pozitivnog uticaja	6
2.3. Ograničavanje našeg štetnog uticaja	7
3. POSVEĆENOST CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NACIJA	8
3.1. Fokus NLB Grupe na Ciljeve održivog razvoja UN-a.....	9
3.2. Posvećenost principima Ujedinjenih Nacija za odgovorno bankarstvo	10
4. ODRŽIVE EKONOMSKE AKTIVNOSTI KOJE PROMOVIŠE NLB GRUPA.....	11
5. UPRAVLJANJE ESG RIZICIMA NLB GRUPE	13
5.1. Uspostavljanje sistema za upravljanje zaštitom životne sredine i društva u NLB Grupi	13
5.2. Politika kreditiranja NLB Grupe	14
6. UPRAVLJAČKA STRUKTURA ODRŽIVOSTI NLB GRUPE	15
7. ODGOVORNO BANKARSTVO I POSLOVNA ETIKA	16
7.1. Odgovorno bankarstvo.....	16
7.2. Poslovna etika	16

1. STRATEGIJA KORPORATIVNE ODRŽIVOSTI

NLB Grupa je 2020. godine krenula putem intenzivnije integracije održivosti u bankarsko poslovanje. Ako je do te godine bilo moguće prepoznati aktivnost banaka u finansijskom sektoru u pravcu ekološki i društveno prihvatljivijeg poslovanja, pandemija Covid-19 osnažila je agende banaka u vezi sa upravljanjem klimatskim, ekološkim i socijalnim rizicima, a time i sveobuhvatniju implementaciju elemenata koji se odnose na održivost.

Usvajanjem programa održivosti NLB Grupe krajem 2020. godine, NLB Grupa je prešla iz faze podizanja svijesti u fazu aktivne implementacije elemenata održivosti u poslovni model. Cilj ove strateške inicijative za cijelu organizaciju je osigurati održive finansijske performanse banke uzimajući u obzir društvene i ekološke rizike i mogućnosti u njenom poslovanju, te aktivno doprinijeti uravnovešenijem i inkluzivnjem ekonomskom i društvenom sistemu.

1.1. Tri stuba održivosti NLB Grupe

U implementaciji elemenata održivosti, NLB Grupa je veoma fokusirana na lokalne zajednice i privredu. Banka je svjesna uticaja svog poslovanja na društvo i odgovara na društvene potrebe i očekivanja na uravnovešen, relevantan i transparentan način. Pri tome, banka na poseban način pristup u svakoj od lokalnih ekonomija ključnih tržišta na kojima posluje.

Stub #1: Doprinos društvu

NLB Grupa doprinosi širem društveno-ekonomskom razvoju kroz svoje aktivnosti korporativne društvene odgovornosti (CSR)¹ i odgovorna je prema svojim klijentima, zaposlenima i društvenom okruženju. NLB Grupa posebnu pažnju posvećuje znanju i cjeloživotnom učenju. Ključni stubovi društveno odgovornog poslovanja NLB Grupe su briga o zaposlenima i zaštita zakonitosti i integriteta, kao i promocija preduzetništva, povećanje finansijske pismenosti i mentorstva, podrška profesionalnom i omladinskom sportu, humanitarne aktivnosti i zaštita kulturnog nasljeđa.

Stub #2: Održivo finansiranje

Održivo finansiranje integriše kriterije zaštite životne sredine, društva i upravljanja (ESG) u naše poslovne i investicione odluke za trajnu dobrobit naših klijenata i društva. Ugrađivanje prakse održivosti u naše kreditiranje, investicije, proizvode i usluge je najznačajniji način da podržimo naše nacionalne i globalne ciljeve održivog razvoja. Štaviše, omogućava nam da upravljamo rizicima za naše finansijske performanse i ostvarimo profit od poslovnih prilika koje proizlaze iz tranzicije na niskougljičnu, inkluzivnu i kružnu ekonomiju.

¹ Politika društveno odgovornog poslovanja NLB Grupe: <https://www.nlb.si/nlb-group-corporate-social-responsibility-policy.pdf>.

Stub #3: Održivo poslovanje

„Održivo poslovanje“ se odnosi na upravljanje našim direktnim ekološkim i društvenim uticajima i osiguravanje da radimo etički i efikasno. Naš cilj da poboljšamo održivo poslovanje postižemo mjerjenjem, upravljanjem i izvještavanjem o učinku u skladu sa relevantnim propisima EU i Finansijskom inicijativom Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEP FI), kao i našim vlastitim internim ciljevima koji imaju za cilj poboljšanje našeg uticaja na životnu sredinu.

2. VIZIJA I MISIJA NLB GRUPE

**Sa fokusom na budućnost ovog regiona,
posvećeni smo stvaranju boljeg života
za sadašnje i buduće generacije.
Jer ovaj region nije samo mjesto na mapi.
Ovaj region je naš dom.**

Uvjereni smo da je naša strategija – zasnovana na našoj poslovnoj kulturi i doprinosima naših ljudi – ključna u sticanju, održavanju i rastu povjerenja iz dana u dan i stoga nam pomaže da postanemo odrednica na našim ključnim tržištima. Fokusirani smo na dugoročni razvoj NLB Grupe i na taj način težimo ostvarivanju održivog i profitabilnog rasta. Svoju odgovornost prema društvu i lokalnim ekonomijama shvatamo vrlo ozbiljno i u potpunosti razumijemo da možemo pružiti pozitivan učinak samo ako se bavimo bankarstvom na način koji je usklađen sa **ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija (UN SDG)**².

VIZIJA:

NLB Grupa će brinuti o finansijskim potrebama svojih klijenata i poboljšati kvalitet života u matičnom regionu.

MISIJA:

NLB Grupa cijeni i razumije svoj matični region i nastoji da ga unaprijedi i razvija za sve generacije.

NAŠ STRATEŠKI FOKUS:

- Postati regionalni šampion**

NLB Grupa ima za cilj da dodatno ojača svoju ulogu sistemski važne finansijske institucije u regionu JIE i nastoji da postane tržišni lider na svim svojim ključnim tržištima.

- Staviti klijente na prvo mjesto**

Svoje klijente stavljamo u centar svega što radimo. Jedan od ključnih napora je poboljšana dostupnost i inkluzivnost za sve klijente. NLB Grupa je postala dostupna bilo gdje i bilo kada izgradnjom snažnog korisničkog centra i nadogradnjom svog portfelja digitalnih prodajnih kanala.

- Štititi tržišnu poziciju**

NLB Grupa radi na zaštiti i jačanju svoje tržišne pozicije kao sistemskog igrača u matičnom regionu. Takođe radi na tome da aktivno učestvuje u očekivanom rastu i konsolidaciji tržišta, dok se fokusira na povećanje profitabilnosti kroz pristup koji je više usmjeren na kupca i digitalizaciju.

- Koristiti prilike i sinergije**

Preduzimaju se značajni strateški poslovni napor i kako bi se postigla poslovna sinergija širom NLB Grupe, tako u troškovima tako i u operativnoj efikasnosti. NLB Grupa vjeruje da to može pomoći u neutralisanju značajnih negativnih ekonomskih učinaka pandemije COVID-19 na buduće poslovne

² <https://sdgs.un.org/goals>.

rezultate NLB Grupe. NLB Grupa teži rastu kroz ulazak/širenje svog prisustva u odabrane srodne usluge (npr. lizing, bankoosiguranje) i diverzifikaciju svojih usluga na horizontalnom nivou.

NAŠI LJUDI:

Naši zaposleni predstavljaju naš ljudski kapital i jedan su od glavnih pokretača stvaranja vrijednosti kao banke. Fokusirajući se na zapošljavanje, upravljanje i razvoj naših zaposlenih, nastojimo im pružiti priliku da napreduju tako što će maksimalno iskoristiti svoj talenat i iskustvo i prilagoditi se svijetu koji se brzo mijenja. Podstičemo sve naše zaposlene da djeluju na odgovoran način, sa poštovanjem i fokusom na rezultate. Naša je ambicija da istinski uključimo cijelu organizaciju u realizaciju naših ambicija održivosti.

Za više detalja o našem pristupu posjetite <https://www.nlb.si/taking-good-care-of-employees>

UKLJUČENOST AKCIONARA:

Redovno sarađujemo sa svim našim akcionarima u definiranju onoga što je materijalno i za naše akcionare i za NLB, i način na koji možemo stvoriti vrijednost. Koristimo različite kanale komunikacije za otvoren i transparentan dijalog o pitanjima koja se odnose na održivost. Neki od najvažnijih kanala za komunikaciju sa zainteresovanim stranama su Izveštaj o održivosti NLB Grupe, Godišnji izveštaj, e-mail sandučić za društveno odgovorno poslovanje i održivost, korporativna internet stranica i svi drugi kanali pogodni za ovu svrhu.

Za više informacija o uključenosti akcionara u poslovanje NLB Grupe posjetite www.nlb.si

2.1. Održivost je utkana u naš poslovni model

NLB Grupa prihvata definiciju održivog razvoja kao „**razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje svoje sopstvene potrebe**“ (**Generalna skupština Ujedinjenih nacija, 1987**). Ovaj koncept održivog razvoja ima za cilj održavanje ekonomskog napretka i napretka uz zaštitu dugoročne vrijednosti životne sredine; on „obezbeđuje okvir za integraciju politika životne sredine i razvojnih strategija“ (Generalna skupština Ujedinjenih nacija, 1987). Njegujemo želju da rastemo bez štete za buduće generacije.

Naša ambicija održivosti je usidrena u našoj misiji. To je prilika da se pomogne kompanijama ne samo da prežive, već i da preuzmu inicijativu i pozicioniraju se za budući rast. Održivost je u središtu našeg poslovnog modela i stub za transformaciju NLB Grupe.

Odlučivši da slijedimo ovu svrhu, sada radimo na razvoju održivog poslovnog razvojnog plana u cijeloj NLB Grupi. Ovo je bio pristup odozgo prema dolje za harmonizaciju eksternih i internih standarda i metrike, na primjer, usklađivanje kreditnih portfelja sa **Pariskim sporazumom**.

Održivost za nas znači da možemo odgovoriti na očekivanja svih uključenih **akcionara**, ne samo danas već i u budućnosti. Osnovni uslov za održivost je **finansijska otpornost** i obrnuto. Samo fokusiranjem na **dugoročne održive finansijske performanse i striktno upravljanje rizicima**, možemo ispuniti sve svoje obaveze bez spoljne podrške. Čvrsto vjerujemo da ne mora biti kompromisa između održivosti životne sredine i ekonomskog razvoja. Naprotiv, održivost može pokretati ekonomski razvoj.

2.2. Povećanje našeg pozitivnog uticaja

Održivost nije samo filantropija i podrška lokalnim inicijativama sponzorstvom. Iako ovi aspekti i dalje imaju veliki značaj za NLB Grupu na različitim domaćim tržištima, njena strategija korporativne održivosti nastoji da prevaziđe i ovaj pristup i stvoriti dodatnu vrijednost kroz:

- **fokusiranje na stvarne potrebe društva, i**
- **aktivno odazivanje na ove potrebe društva kroz razvoj adekvatnih poslovnih rješenja.**

Na osnovu ovih kriterija i uzimajući u obzir lokalni kontekst naših različitih domaćih tržišta, na nivou NLB Grupe definirani su sljedeći domeni usmjereni na održivost:

Odgovornost za životnu sredinu

Nastavljamo sa smanjivanjem našeg uticaja na životnu sredinu i kreiramo niz inicijativa i ciljeva kako bismo to postigli. Odgovornost za životnu sredinu za nas takođe znači preuzimanje daljih odlučnih koraka za razvoj poslovnih rešenja koja imaju pozitivan uticaj na životnu sredinu.

Podsticanje preduzetništva

Posvećeni smo preduzetništvu, inovativnom razmišljanju i ekonomskom rastu. Razumijemo da podržavanjem inovativnih ideja i projekata možemo doprinijeti ekonomskom rastu, što je jedan od naših osnovnih ciljeva.

Tokom čitavog procesa razvoja, nova, inovativna poslovna rješenja se provjeravaju i nastaviće da se provjeravaju u odnosu na Okvir održivosti, koji nam omogućava da lansiramo održive proizvode i usluge koji zadovoljavaju potrebe klijenata.

Inicijative su već pokrenute i NLB Grupa će nastaviti raditi na drugim poslovnim rješenjima koja pozitivno doprinose ovim društvenim izazovima. Za konkretnе primjere pogledajte www.nlb.si.

Finansijska pismenost i finansijska inkluzija

- **Finansijski savjeti:** pomoći klijentima da naprave pravi izbor kroz dobre i transparentne savjete i jasnu komunikaciju.
- **Finansijsko ponašanje:** korićenje analiza kako bi se bolje shvatilo ponašanje klijenata i adekvatno odgovorilo na njega.
- **Finansijsko opismenjavanje:** povećanje razumijevanja građana o finansijskim konceptima i proizvodima. To se takođe odnosi i na mlade ljude, budući da bi sutrašnji finansijski potrošači trebali biti u mogućnosti da donose pažljivo promišljene izvore.
- **Finansijska inkluzija:** razvoj finansijskih proizvoda i usluga koji promovišu finansijsku inkluziju svih građana.

Izgradnja partnerstava

Posvećeni smo razvoju partnerstava za naprednije, inovativnije i stimulativnije okruženje na tržištima na kojima poslujemo. U 2020. ušli smo u neka vrlo važna partnerstva kako bismo ubrzali implementaciju održivosti. NLB je prva slovenačka banka koja je postala članica instituta CER (Centre of Energy Efficient Solutions), koji je najvažnija i najpoznatija slovenačka mreža tehnološki naprednih i inovativnih kompanija, koja ima vodeću ulogu u promociji i razvoju klimatski neutralne ekonomije i upotrebi zelenih tehnologija u postizanju toga.

Rješavanje problema adekvatnog zapošljavanja, različitosti i rodne ravnopravnosti

NLB Grupa je posvećena praksi adekvatnog zapošljavanja i promoviše jednakе mogućnosti stalnom nadogradnjom i implementacijom najboljih politika ljudskih resursa u klasi.

2.3. Ograničavanje našeg štetnog uticaja

Stvaranje održivog, profitabilnog rasta i doprinos održivijem društvu idu ruku pod ruku. To znači da, kao banka, takođe nastojimo da ograničimo svoj negativan uticaj na društvo koliko god je to moguće. Ovu ambiciju želimo ostvariti kroz:

- **Smanjenje našeg uticaja na životnu sredinu.**
- **Razvoj i primjena Sistema upravljanja zaštitom životne sredine i društvom sa glavnim ciljem upravljanja klimatskim i ekološkim rizicima Grupe.**

Smanjenje uticaja na životnu sredinu

Briga o životnoj sredini jedna je od odabralih domena na koju NLB Grupa želi da se fokusira u igranju svoje uloge u društvu. Budući da su klimatske promjene jedan od najopasnijih globalnih izazova u 21. vijeku, naš glavni cilj je da doprinesemo tranziciji ka ekonomiji i društvu sa niskim emisijama ugljika.

Svjesni smo svog uticaja direktno kroz naše aktivnosti i indirektno kroz naše poslovanje. Kako bismo ograničili naš direktni i indirektni uticaj na globalno zagrijavanje, pokrenuli smo program za cijelu Grupu:

- da smanjimo naš uticaj na životnu sredinu,
- da razvijemo set politika održivosti NLB Grupe,
- da iskoristimo tranziciju ka ekonomiji sa niskim emisijama ugljenika tako što ćemo preuzeti inicijative u našim različitim osnovnim poslovnim linijama.

Naš **direktni uticaj na životnu sredinu** riješava se uglavnom kroz nekoliko inicijativa širom Grupe:

- potrošnja energije i emisije,
- potrošnja vode,
- potrošnja papira,
- otpad i reciklaža,
- upravljanje voznim parkom i zgradama,
- zdravlje i bezbjednost na radu,
- digitalizacija itd.

Naš **indirektni uticaj na životnu sredinu** riješava se kroz kreditne i investicione aktivnosti:

- uzdržavanje od poslova vezanih za ugalj,
- finansiranje aktivnosti i projekata koji se odnose na dekarbonizovanu i cirkularnu ekonomiju.

3. POSVEĆENOST CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NACIJA

U septembru 2015. godine, države članice Ujedinjenih nacija (UN) dogovorile su **ciljeve održivog razvoja (SDG)**, univerzalni skup ciljeva, zadataka i indikatora, koji definšu globalne prioritete i aspiracije održivog razvoja za 2030. Ciljevi održivog razvoja pozivaju širom svijeta vlade, biznise i civilna društva da okončaju siromaštvo, zaštite planetu i osiguraju prosperitet za sve.

Biznis ima važnu ulogu u rješavanju izazova održivog razvoja, uz djelovanje i saradnju svih drugih aktera u društvu. Ciljevi održivog razvoja podstiču kompanije da smanje svoj negativan uticaj, istovremeno povećavajući svoj pozitivan doprinos agendi održivog razvoja.

17 CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NACIJA:

Kao finansijska institucija, mi smo važna pokretačka snaga za realni sektor i stoga imamo važan uticaj na ciljeve održivog razvoja. Doprinoseći ekonomskom blagostanju kompanija, privatnih lica i vlada, možemo povećati njihovu sposobnost da postignu bolje društvene rezultate. Štaviše, kroz naše aktivnosti kreditiranja, ulaganja, bankoosiguranja, lizinga i upravljanja imovinom, možemo usmjeravati društveni i ekološki uticaj našeg poslovanja.

Iako je svih 17 ciljeva međusobno povezano i relevantno, identifikovali smo nekoliko oblasti sa velikim uticajem u kojima vjerujemo da NLB Grupa, kao banka, može najpozitivnije doprinijeti implementaciji ciljeva i minimizirati negativan uticaj.

3.1. Fokus NLB Grupe na Ciljeve održivog razvoja UN-a

Uskladili smo naš pristup održivosti sa ciljevima održivog razvoja UN-a:

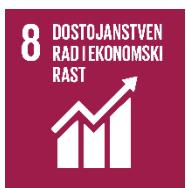
Cilj 3 – Osigurati zdrav život i promovisati dobrobit za sve u svim životnim dobima

Razvijamo bankarske proizvode koji se fokusiraju na poboljšanje kvaliteta života u cijelini. Naši društveni projekti se takođe fokusiraju na teme kao što su zdravlje i očuvanje istog. Promovišemo dobru ravnotežu između posla i privatnog života među našim zaposlenima.³

Cilj 7 – Osigurati pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve

Kroz naše bankarske aktivnosti ulažemo u inicijative u oblasti obnovljive energije i energetske efikasnosti i razvijamo program za finansiranje održivih energetskih rješenja.

Cilj 8 - Promovisati stabilan, inkluzivan i održiv ekonomski rast, stalnu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve

Naše bankarsko poslovanje podržava poduzetništvo i otvaranje novih radnih mjeseta i doprinosi održivom ekonomskom rastu. Podržavamo nova preduzeća i ulažemo u inovacije i tehnologiju. Igramo važnu ulogu u zaštiti radnih prava, pravične plate, jednakih mogućnosti i mogućnosti obuke i razvoja za sve naše zaposlene.

Cilj 12 – Osigurati održivu potrošnju i proizvodnju

Podržavamo prelazak na niskougljeničnu i cirkularnu ekonomiju. Razvijamo održive bankarske proizvode i usluge koje ispunjavaju niz društvenih i ekoloških izazova. Nastojimo da ublažimo sopstveni negativan uticaj na životnu sredinu tako što se održivo bavimo energijom, papirom, vodom, mobilnošću i otpadom i smanjenjem emisije gasova staklene bašte.

Cilj 13 – Preduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih uticaja

Primjenjujemo strogu politiku zaštite životne sredine na naše kreditne i investicione portfelje. Razvijamo poslovna rješenja koja pomažu klijentima da smanje emisiju gasova staklene bašte i pređu na ekonomiju s niskom emisijom ugljika. Ograničavamo sopstveni uticaj na životnu sredinu i komuniciramo o tome. Nastojimo da se pozabavimo rizicima povezanim sa klimom i fokusiramo se na srodne mogućnosti u toj oblasti.

³ Za više informacija o tome kako NLB Grupa promoviše zdravlje i dobrobit svojih zaposlenih, molimo posjetite www.nlb.si.

3.2. Posvećenost principima Ujedinjenih Nacija za odgovorno bankarstvo

U septembru 2020. godine NLB d.d. je postala prva banka iz Slovenije koja se posvetila principima **UN-a za odgovorno bankarstvo** (UN PRB) – jedinstvenom okviru za održivu bankarsku industriju razvijenom kroz inovativno partnerstvo između banaka širom svijeta i **Finansijske inicijative Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu.** (UNEP FI).

Principi za odgovorno bankarstvo postavljaju ulogu i odgovornost bankarske industrije u oblikovanju održive budućnosti i usklađivanju bankarskog sektora sa **ciljevima SDG UN-a i Pariskog klimatskog sporazuma iz 2015.**

Oni omogućavaju banci da ugradi održivost u sve svoje poslovne oblasti i da identificuje gdje ima potencijal da ima najveći doprinos u održivom svijetu. Takođe je važno napomenuti da ovi principi banci daju mogućnost da iskoristi nove poslovne prilike sa pojavom ekonomije održivog razvoja.

Kao banka potpisnica, NLB d.d. zajedno sa NLB Grupom se obavezuje da će preduzeti tri ključna koraka koja nam omogućavaju da kontinuirano poboljšavamo svoj uticaj i doprinos društву:

- I. Analizirati svoj trenutni uticaj na ljude i planetu.
- II. Na osnovu ove analize odrediti ciljeve tamo gdje to ima najznačajniji uticaj i implementirati ih.
- III. Javno izvještavati o napretku.

UN Principi odgovornog bankarstva:

Princip 1: Usklađenost

Usklađićemo našu poslovnu strategiju da bude prilagođena potrebama pojedincara i ciljevima društva i doprinese njihovom ostvarenju, kao što je izraženo u Ciljevima održivog razvoja, Pariskom klimatskom sporazumu i relevantnim nacionalnim i regionalnim okvirima.

Princip 2: Uticaj i postavljanje ciljeva

Kontinuirano ćemo povećavati naš pozitivni uticaj, smanjujući negativni i upravljati rizičima po ljude i životnu sredinu koji su rezultat naših aktivnosti, proizvoda i usluga. Zbog toga ćemo postaviti i objaviti ciljeve u kojima možemo imati najznačajniji uticaj.

Princip 3: Klijenti i korisnici

Odgovorno ćemo raditi sa našim klijentima i korisnicima kako bismo ih ohrabrili na odgovorne prakse i omogućili ekonomske aktivnosti koje kreiraju zajednički prosperitet za sadašnje i buduće generacije.

Princip 4: Akcionari

Proaktivno i odgovorno ćemo savjetovati, uključivati ih i saradivati sa relevantnim akcionarima kako bismo postigli ciljeve društva.

Princip 5: Upravljanje i kultura

Našu posvećenost ovim Ciljevima ispunićemo kroz efikasno upravljanje i kulturu odgovornog bankarstva.

Princip 6: Transparentnost i odgovornost

Periodično ćemo revidirati individualne i kolektivne primjene ovih Ciljeva, i biti transparentni i odgovorni u vezi sa ostvarenim pozitivnim i negativnim uticajima i doprinosom u ostvarivanju ciljeva društva.

Osamnaest mjeseci nakon potpisivanja, banke potpisnice moraju izvijestiti o svom uticaju, načinu na koji sprovode principe, ciljevima koje su postavili i napretku koji su postigle. NLB d.d. će u potpunosti implementirati svih 6 principa i na osnovu njih potrebne korake u pogledu analize uticaja, postavljanja ciljeva i implementacije i odgovornosti u roku od najviše 4 godine (do septembra 2024.).

4. ODRŽIVE EKONOMSKE AKTIVNOSTI KOJE PROMOVIŠE NLB GRUPA

NLB Grupa snažno podržava prelazak na niskougljeničnu, resursno efikasniju i održiviju ekonomiju i posvećena je davanju pozitivnog doprinosa finansijskom sistemu koji podržava održivi rast. U NLB Grupi se pod **održivim finansijama** podrazumijevaju finansije koje podržavaju ekonomski rast uz smanjenje pritisaka na životnu sredinu i uz uvažavanje društvenih i upravljačkih aspekata. NLB Grupa je posvećena podršci finansijskim proizvodima i uslugama koje teže i doprinose ekološkom i društvenom prosperitetu.

Pregled **održivih ekonomskih aktivnosti (slika ispod)** koje NLB Grupa promoviše, ali nije ograničena na njih, pruža referentnu tačku u procesima interne evaluacije i pomaže u postizanju adekvatnih ekoloških i društvenih ciljeva. Lista će nastaviti da se razvija tokom vremena odražavajući promjenjiva očekivanja zajednice, povratne informacije akcionara i regulatorne zahtjeve.

Što se tiče odobravanja transakcija, NLB Grupa je **svojoj politici kreditiranja⁴ implementirala opsežnu listu aktivnosti čijim finansiranjem ne utiče štetno na životnu sredinu i drštvo** i mora je se striktno pridržavati. Lista isključenja finansiranja NLB Grupe definiše vrste aktivnosti i projekata koje NLB Grupa ne finansira. Za više informacija pogledajte sljedeće poglavlje.

ODRŽIVE EKONOMSKE AKTIVNOSTI KOJE PROMOVIŠE NLB GRUPA

OBNOVLJIVA ENERGIJA	ENERGETSKA EFIKASNOST	ODRŽIVI TRANSPORT	KONTROLA ZAGAĐENJA I RECIKLAŽA
<ul style="list-style-type: none">značajan doprinos smanjenju emisija gasova staklene bašte, između ostalog: proizvodnja obnovljivih izvora energije, energetska i topotna efikasnost, pametni sistemi upravljanja, uključujući korištenje naprednih tehničkih i tehnoloških rješenja (IoT)održiva mobilnost i inovativne metode transportarazvoj tehnologije i infrastrukture potrebne za veći i efikasniji prodor obnovljivih izvora energijeobnovljivi materijali iz održivoih izvoraprocesi i infrastruktura koji olakšavaju recikliranje prirodnih resursa i otpada			

⁴ Cilj Politike kreditiranja NLB Grupe je definisati principe odobravanja bilansnih i vanbilansnih transakcija u smislu kreditne sposobnosti klijenta, diverzifikacije portfelja, industrije, tipa investicije i ciljnih skupina. Cilj joj je također i specifikacija drugih uslova kreditiranja koji odražavaju sklonost rizika kod NLB d.d., ključne članove NLB Grupe. Politika prati ključne suštinske smjernice o sklonosti rizika definisanih u Strategiji rizika u NLB Grupi.

ODRŽIVA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA I PROIZVODNJA HRANE	ODRŽIVO ŠUMARTSVO	ODRŽIVA AKVAKULTURA I RIBARSTVO	ODRŽIVO UPRAVLJANJE VODAMA
<ul style="list-style-type: none"> • odgovorni i održivi izvori i aktivnosti upravljanja šumama • smanjenje emisije metana ili drugih gasova staklene bašte kroz podršku održivom upravljanju stočarstvom • razvoj niskougljičnih poljoprivrednih tehnologija koje poboljšavaju produktivnost i efikasnost • održivo upravljanje živim prirodnim resursima i korišćenje zemljišta • razvoj tehnologija koje omogućavaju maksimalno korišćenje otpada, reciklažu i odvajanje materijala • poboljšanja u upravljanju i distribuciji vode za piće, kanalizaciji, upravljanju otpadnim vodama i preradi vode 			

CIRKULARNA EKONOMIJA	EKONOMSKA I SOCIJALNA INKLUZIJA	POVOLJNO NASELJAVANJE I OSNOVNA INFRASTRUKTURA	ZRAVLJE I OBRAZOVANJE
<ul style="list-style-type: none"> • prelazak na cirkularnu ekonomiju podržavanjem povećanja trajnosti, održivosti i ponovne upotrebe proizvoda, kao i smanjenjem upotrebe resursa kroz dizajn i pametan izbor materijala • inovacija procesa i proizvoda i podrška razvoju zajedničkih poslovnih modela • postizanje smanjenja emisije gasova staklene bašte kroz poboljšanja u lancima snabdijevanja • korišćenje informaciono-komunikacionih tehnoloških rješenja (digitalizacija) u svrhu prikupljanja, prenosa, skladištenja i korišćenja podataka za efikasnije smanjenja emisije gasova staklene bašte • podrška obrazovnim i zdravstvenim ustanovama i programima 			

Molimo na pažnju da je ovo samo indikativna lista promoviranih održivih ekonomskih aktivnosti koji će redovno biti ažurirani u budućnosti. Pri odobravanju transakcije, NLB Grupa striktno prati svoju Politiku kreditiranja i druge relevantne interne dokumente koji se bave finansiranjem.

5. UPRAVLJANJE ESG RIZICIMA NLB GRUPE

Efikasno upravljanje rizicima i kapitalom na svim nivoima je ključno za NLB Grupu za održavanje dugoročno profitabilnog poslovanja. Rizici vezani za ESG ne predstavljaju novu kategoriju rizika, već otežavajući faktor za vrste rizika kojima se već upravlja kroz uspostavljeni okvir upravljanja rizicima.

Banke su izložene klimatskim promjenama kroz makroekonomski i mikroekonomski kanale prenosa koji porizilaze iz dva odvojena tipa faktora klimatskog rizika:

Prvo mogu pretrpjeti troškove i finansijske gubitke zbog pogoršanja **fizičkih faktora** rizika.

Dруго, kada kompanije nastoje da smanje emisije ugljen-dioksida, koje čine većinu emisija gasova staklene bašte, ovi napor stvaraju **tranzicione rizike**. Oni su uzrokovani promjenama u vladinim politikama, tehnološkim razvojem ili povjerenjem investitora i potrošača.

Efekti klimatskih faktora rizika na poslovanje banke prate se kroz tradicionalne kategorije rizika (kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik, rizik reputacije).

NLB Grupa se bavi ESG upravljanjem rizicima na tri nivoa:

TRANSFORMACIONI

STRATEŠKI NIVO

- Doprinosi sveobuhvatnim diskusijama o najboljim praksama u vezi sa upravljanjem rizicima u vezi sa E&S u ključnim poljima.

TRANZICIONI

NIVO PORTFOLJA

- Revizije na nivou portfelja kako bi se razumjela ukupna izloženost E&S rizicima i uskladili sa zahtjevima izvještavanja.

TRANSAKCIONI

NIVO KLIJENTA I TRANSAKCIJE

- Pregledi na nivou klijenta i transakcije procjenjuju klijentovu posvećenost, kapacitet i iskustvo u upravljanju E&S rizicima i angažiraju klijente na rješavanju potencijalnih poboljšanja.

NLB Grupa daje doprinos održivom finansiranju tako što uključuje ekološke, socijalne i upravljačke rizike u svoje poslovne strategije, okvir upravljanja rizicima i interno upravljanje. Dakle, upravljanje ESG rizicima slijedi smjernice **Evropske centralne banke** i **smjernice Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo** i sveobuhvatno je integrirano u sve relevantne procese.

Upravljanje rizicima ESG-a predstavlja sastavni dio ukupnog procesa odobravanja kredita Grupe i u potpunosti je uklopljeno u upravljanje rizicima na nivou portfelja. Odgovarajući scenariji testiranja otpornosti na stres služe za procjenu uticaja ESG rizika na kapital i poziciju likvidnosti Grupe u kratkoročnom, srednjem i dugoročnom pogledu. Ključni indikatori rizika i interna alokacija kapitala će se baviti u skladu sa revidiranom poslovnom strategijom.

5.1. Uspostavljanje sistema za upravljanje zaštitom životne sredine i društva u NLB Grupi

U poslednjih par godina NLB Grupa je potpisala ugovore sa **Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)** i sa **Multilateralnom agencijom za garancije investicija (MIGA)**, koji donose ugovorne obaveze NLB Grupi u vezi sa sprovođenjem zahtjeva održivosti. Ovi zahtevi daju smjernice kako da se identifikuju ekološki i društveni rizici i uticaji. Oni su dizajnirani da pomognu u izbjegavanju, ublažavanju i upravljanju rizicima i uticajima kao načinom poslovanja na održiv način, uključujući angažovanje interesnih strana i obaveze objelodanjuvanja podataka klijenata u vezi sa aktivnostima na nivou projekta.

Štaviše, važne međunarodne finansijske institucije poput EBRD-a i MIGA-e podstiču NLB Grupu da uspostavi takozvani **Sistem upravljanja životnom i društvenom sredinom (ESMS)**. ESMS predstavlja jedan od najvažnijih i sveobuhvatnih koraka u integraciji održivosti u bankarsko poslovanje.

Šta je ESMS?

Sistem upravljanja zaštitom životne sredine i društva (ESMS) je skup politika, procedura, alata i internih kapaciteta za identifikaciju i upravljanje izloženošću finansijske institucije ekološkim i društvenim rizicima njenih klijenata/investitora.

U 2021. godini započeli smo intenzivan razvoj ESMS-a NLB Grupe. Značajne promjene u procesu kreditiranja NLB Grupe jedna su od najvažnijih posljedica uvođenja ESMS-a.

5.2. Politika kreditiranja NLB Grupe

Svrha **Politici kreditiranja NLB Grupe** je da definiše principe za odobravanje bilansnih i vanbilansnih transakcija u pogledu kreditne sposobnosti klijenata, diversifikacije portfolija, industrije, vrste ulaganja i ciljnih tržišta. Njen cilj je i preciziranje drugih uslova kreditiranja koji odražavaju sklonost riziku NLB d.d. i ključnih članica NLB Grupe. Slijedi ključne suštinske smjernice o sklonosti riziku definisane u Strategiji rizika NLB Grupe.

U Politici kreditiranja NLB Grupe posebno poglavje posvećeno je razmatranju privrednih aktivnosti sa kategorijama kao što su zabranjene, ograničene i normalne aktivnosti. Politika kreditiranja NLB Grupe je nadograđena **Listom isključenja iz Politike zaštite životne sredine i socijalne politike EBRD (2014)** i **Listom isključenja MIGA (potpisana sa članicama NLB Grupe)** kojih se banka mora striktno pridržavati.

ZABRANJENE AKTIVNOSTI (Međusektorski)

NLB Grupa neće svjesno finansirati nijednu od sljedećih aktivnosti:

- Proizvodnju ili trgovinu bilo kog proizvoda ili aktivnosti za koje se smatra da su nezakoniti prema nacionalnim zakonima ili propisima, ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, ili podliježe međunarodnim **zabranama postepenog ukidanja**, kao što su:
 - proizvodnja ili trgovina proizvodima koji sadrže PCB
 - proizvodnja ili promet farmaceutskih proizvoda, pesticida/herbacida i drugih opasnih supstanci koje podliježe međunarodnom postepenom ukidanju ili zabranama
 - proizvodnja ili trgovina supstancama koje oštećuju ozonski omotač koje su predmet međunarodnog postepenog ukidanja
 - trgovina divljim životnjama ili proizvodnja ili trgovina proizvodima od divljih životinja regulisanim CITES-om
 - prekograničko kretanje otpada zabranjeno međunarodnim pravom

ZABRANJENE AKTIVNOSTI (specifično za sektor)

NLB d.d. uz NLB Lease & Go i članicama NLB Grupe¹⁾ svjesno neće finansirati nijednu od sljedećih aktivnosti:

- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Aktivnosti u ciklusu proizvodnje nuklearnog goriva (vađenje uranijuma, proizvodnja, obogaćivanje, skladištenje ili transport nuklearnih goriva) i proizvodnja ili trgovina radioaktivnim materijalima. Ovo se ne odnosi na kupovinu medicinske opreme za koju IFC smatra da je njen izvor radioaktivno travijalan i/ili adekvatno zaštićen.
- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina oružjem i municijom.
- **NLB d.d.** neće biti uključena u finansiranje razvoja, proizvodnje, trgovine ili distribucije nuklearnog, biološkog i hemijskog oružja, protivpješadijskih mina i kasetne municije, municije koja sadrži osiromašeni uranijum.
- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina **alkoholnim pićima** (osim piva i vina).²⁾
- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina **duhanom**.²⁾
- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** **Kockanje, kazina i ekvivalentna preduzeća.**²⁾

- Proizvodnja ili upotreba ili trgovina nevezanim azbestnim vlaknima ili proizvodima koji sadrže azbest.
- Aktivnosti zabranjene zakonodavstvom zemlje domaćina ili međunarodnim konvencijama koje se odnose na zaštitu resursa biodiverziteta ili kulturnog nasleđa.
- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Komercijalne operacije sječe za korištenje u primarnim tropskim vlažnim šumama.²⁾
- **(Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina **drvetom ili drugim šumskim proizvodima** koji su iz šuma kojima se održivo upravlja.²⁾
- Trgovina robom bez potrenih dozlova za izvoz ili uvoz ili drugih dokaza o odobrenju tranzita iz relevantnih zemalja izvoza, uvoza i, ako je primjenjivo, tranzita.
- **Ribolov mrežom** u morskom okruženju korištenjem mreža **koje su duže od 2.5 km**.
- Slanje nafte ili drugih opasnih materija u tankerima koji nisu u skladu sa zahtjevima IMO-a.
- Proizvodnja ili aktivnosti koje uključuju štetne ili eksploatatorske oblike **prisilnog rada/štetni djeci rad**.
- **Ugalj:** NLB Grupa neće ni na koji način obazbijediti novo finansiranje termoelektrane ili kapaciteta za proizvodnju električne energije na ugalj, uključujući i moguća prijelazna poboljšanja.
- **Političke stranke:** NLB Grupa neće obezbijediti finansiranje.

¹⁾ Banke članice NLB Grupe (banke podružnice NLB Grupe koje su potpisale ugovor o garanciji za vlasnička ulaganja sa Multilateralnom agencijom za garancije ulaganja (MIGA)).

²⁾ Banke članice NLB Grupe će poštovati dogovorene pragove sa MIGA-om za finansiranje proizvodnje ili trgovine alkoholnim pićima, proizvodnje ili trgovine duvanom, kockanja, kazina i sličnih preduzeća, proizvodnje ili trgovine drvetom ili drugim šumskim proizvodima koji nisu iz šuma kojima se održivo upravlja.

Prilikom finansiranja mikrofinansijskih aktivnosti bankarske članice NLB Grupe¹⁾ će takođe primjenjivati sljedeća dodatna izuzeća:

- Proizvodnja, trgovina, skladištenje ili transport značajnih količina opasnih hemikalija ili komercijalna upotreba opasnih hemikalija. Opasne hemikalije uključuju benzin, kerozin i druge naftne derivate.
- Proizvodnja ili aktivnosti koje utiču na zemljište koje je u vlasništvu ili na osnovu sudske presude pripada starosejediocima, bez njihove dokumentovane saglasnosti.

6. UPRAVLJAČKA STRUKTURA ODRŽIVOSTI NLB GRUPE

Naš put ka održivom bankarstvu započeo je internom odlukom, a tek kasnije smo krenuli u regulisane ciljeve sa MIGA-om, EBRD-om i UN PRB-om. Održivost smo uveli na različitim nivoima unutar banke (nivo odbora, nivo izvršnog menadžmenta, nivo regionala i grupe), garantujući da ona dobija pažnju najviših tijela koja donose odluke, a istovremeno je široko integrisana u naše poslovanje.

NLB Grupa je uspostavila 4 nivoa upravljanja održivošću:

A. Nadzorni odbor

Banka je formirala sveobuhvatan okvir za održivo upravljanje, počevši od upravljanja na nivou Nadzornog odbora NLB d.d., koji svojim raznovrsnim znanjem i bogatim iskustvom značajno doprinosi implementaciji održivosti. Implementacija održivosti se formalno razmatra najmanje dva puta godišnje. Međutim, zbog sve veće važnosti ove teme, Nadzorni odbor redovno prati implementaciju ESG faktora i raspravlja o toj temi na gotovo svakoj sjednici i posvećuje joj važan dio svog dnevnog reda.

B. Odbor za održivost

Odbor za održivost na nivou NLB d.d. sastavljena je od menadžera višeg novoa i obezbeđuje opštu viziju i strategiju održivosti, definiše ključne politike, razmatra napredak na velikim inicijativama, odlučuje o specifičnim eksternim partnerstvima i sporazumima i osigurava koheziju cjelokupnog programa sa misijom banke. Ključni progres u odlučivanju ističe se Upravnom odboru NLB d.d., redovnoj osnovi ali i ad hoc kada situacija zahtjeva.

C. Tim za održivost na nivou Grupe

Tim za održivost u okviru Sektora za strategiju i poslovni razvoj NLB d.d. nadgleda program održivosti u cijeloj Grupi i ima zadatku da (I) pokreće kulturu, (II) koordinira inicijative, (III) mjeri uticaj i (IV) izvještava o napretku.

Tim je takođe odgovoran za razvoj strategije održivosti i njeno sprovođenje u cijeloj NLB Grupi. Tim prati sprovođenje strategije i redovno obavještava Odbor za održivost, Upravni odbor i Nadzorni odbor o napretku. Timom za održivost rukovodi izvršni menadžer za strategiju i poslovni razvoj i direktno izvještava Glavnem izvršenom direktoru NLB d.d.

D. Radne grupe za održivost (ESMS službenici, ESMS stručnjaci itd.)

U banci se formiraju ad hoc radne grupe za uvođenje različitih elemenata održivosti. Njihov sastav varira u zavisnosti od oblasti održivosti koja se razmatra.

ESMS službenici su imenovani u bankama članicama i redovno izvještavaju lokalne odbore. Oni dolaze iz linije upravljanja rizicima i obezbeđuju da se ESMS pravilno implementira u cijeloj organizaciji.

7. ODGOVORNO BANKARSTVO I POSLOVNA ETIKA

Prilikom obavljanja naših aktivnosti, poštujemo važeće zakone i propise i namećemo sebi stroga pravila u pogledu etičkog ponašanja, integriteta, transparentnosti, povjerljivosti i privatnosti.

7.1. Odgovorno bankarstvo

Odgovorno bankarstvo je osnovni nivo održivosti u NLB Grupi. Da bismo održali i povećali povjerenje, od najveće je važnosti da se ponašamo odgovorno u svemu što radimo, na svim nivoima organizacije. NLB Grupa stoga smatra da je odgovorno ponašanje neophodno za uspješno sprovođenje efikasne i kredibilne strategije održivosti. To znači da način razmišljanja svih zaposlenih u NLB-u treba da ide izvan granica propisa i usklađenosti. Kako je usredsređenost na klijenta u srcu naše korporativne strategije, fokusiramo se na odgovornu prodaju i pružanje odgovornih savjeta.

Osnova odgovornog bankarstva je **integritet**, koji podrazumijeva iskrenost, korektnost, transparentnost i povjerljivost, u kombinaciji sa dobrom sviješću o riziku.

7.2. Poslovna etika

Nudimo naše bankarske usluge zasnovane na zdravim vrijednostima kompanije. U svim našim aktivnostima poštujemo sva relevantna pravila i propise, kao i korporativne politike i smjernice koje zahtijevaju etičko ponašanje naših zaposlenih kao i svakodnevno etičko poslovanje. Sve politike se redovno pregledaju i ažuriraju ako je potrebno, kako bi uvijek bile u skladu sa promjenljivim okruženjem, zahtjevima i propisima.

Odjeljenje za usklađenost i integritet kao kontrolna funkcija drugog nivoa nadgleda poslovnu praksu, identificira rizike vezane za usklađenost, etiku i integritet i predlaže mјere za ublažavanje kako bi se poštivali zahtjevi etike i integriteta, te kako bi se osigurala sigurnost informacija i privatnost podataka u skladu sa zakonima, propisima i korporativnim politikama.

NLB Grupa je svjesna da za dugoročno uspješno poslovanje banaka nije dovoljno samo pridržavati se važećih zakona i propisa, koji predstavljaju pravni okvir u kojem banka posluje. Bankarstvo takođe mora uzeti u obzir svoju odgovornost za održivi razvoj, koja uvijek zahtijeva ispunjavanje odgovarajućih standarda etike i integriteta. **Okvir poslovne etike postavljen je u Kodeksu ponašanja NLB Grupe (<https://www.nlb.si/code-of-conduct>)**

U NLB Grupi imamo politiku nulte tolerancije za:

- pranje novca i finansiranje terorizma,
- unutrašnji kriminal,
- kršenja zaštite ličnih podataka i drugih povjerljivih informacija, koja za posljedicu imaju curenje povjerljivih informacija ili odavanje povjerljivih informacija neovlaštenim licima,
- zloupotreba tržišta finansijskih instrumenata, i
- drugi prekršaji koji predstavljaju ponašanje kooje šteti banchi, uključujući sve oblici mita i korupcije.

U Podgorici, septembar 2021.

Bogdan Podlesnik,
ESG Koordinator

Napomena: Okvir je pripremljen na crnogorskom i engleskom jeziku. U slučaju bilo kakvog neslaganja između odredbi Okvira na crnogorskem i Okvira na engleskom, primjenjuju se odredbe Okvira definisane na engleskom jeziku.